

**UCHWAŁA Nr XXVI/343/2013
RADY MIEJSKIEJ W ŻNINIE**

z dnia 21 czerwca 2013 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 - 2015

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz.594) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 - 2015 w treści stanowiącej załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Żnina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Lucjan Adamus

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2013 - 2015

Spis treści:

I.	Wprowadzenie	2
II.	Podstawy prawne programu	3
III.	Diagnoza rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Żnin	3
IV.	Analiza SWOT	7
V.	Misja	10
VI.	Cel główny i cele szczegółowe	10
VII.	Realizacja programu	10
VIII.	Źródła finansowania	13
IX.	System monitoringu i ewaluacji programu.	13
X.	Kontrola realizacji programu.	13

I. Wprowadzenie

Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem, w którym dziecko wzrasta. To ona wdraża mu wiedzę o świecie i znaczeniu zjawisk z którymi się spotyka oraz przekazuje mu normy postępowania i system wartości.

W współczesnych warunkach społeczno-ekonomicznych rodzina podlega daleko idącym przekształceniom. Zmieniają się jej podstawy ekonomiczno-społeczne, struktura wewnętrzna i funkcje oraz treść życia rodzinnego. Życie współczesnej rodziny zdeterminowane jest w znacznym stopniu tymi przemianami. Wywierają one wpływ na organizowanie procesu wychowania w rodzinie. Przystosowanie się rodzin do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej jest trudne. Wzrasta znaczenie czynników różnicujących warunki bytu rodzin: problem mieszkaniowy, bezrobocie, zakres dostępności usług, brak odczuwalnej poprawy poziomu życia wielu rodzin i w związku z tym obniżenie poziomu poczucia bezpieczeństwa. Część rodzin boryka się z trudnościami w dostosowaniu do życia w nowych warunkach, ograniczając swoje potrzeby. Osłabieniu ulegają czynniki integrujące rodzinę jako grupę społeczną. Wynika to ze wzrostu konfliktowości będącej następstwem trudnych warunków ekonomicznych, jak również z migracji, niepewności jutra i innych czynników. Konsekwencją tego jest między innymi spadkowa tendencja do zawierania małżeństw oraz urodzeń dzieci.

Bezrobocie należy do głównych przyczyn trudnej sytuacji materialnej rodzin. Ono w szczególności stanowi przyczynę pogłębiania się różnic społeczno – ekonomicznych. Rodziny wielodzietne i bezrobotne, jak i inne z obszaru niskich dochodów, często charakteryzują się niskim poziomem wykształcenia ich dorosłych członków, co pociąga za sobą większe niż u osób lepiej wykształconych problemy z aktywnością zawodową i społeczną. Podobne problemy mogą być udziałem również dzieci z tych rodzin ze względu na ich niższą pozycję społeczną. Znaczna część rodzin jest pozbawiona możliwości zaspokojenia tak elementarnej potrzeby, jaką jest posiadanie mieszkania. Wywołuje to szereg negatywnych społecznie zjawisk, jak np. przeludnienie mieszkań, wspólne zamieszkiwanie odrębnych gospodarstw domowych, co rodzi konflikty i napięcia. Brak mieszkań ogranicza też mobilność przestrzenną ludności i utrudnia likwidację bezrobocia. Przyczyną złej sytuacji mieszkaniowej jest relatywnie niski poziom dochodów przeważającej części rodzin w stosunku do wysokich cen mieszkań oraz kosztów ich utrzymania. Dotychczasowe rozwiązania na rzecz rodzin funkcjonują w formie różnorodnych świadczeń o charakterze socjalnym, co w powiązaniu z nadmiernie rozbudowanym zakresem zniżek i ulg w systemie podatkowym stwarza wrażenie szerokiej oferty pomocy skierowanej do rodziny. Zniżki i ulgi obowiązujące w systemie podatkowym tę rolę spełniają, lecz faktycznie korzystają z nich w większej mierze rodziny lepiej sytuowane, które mogą sobie pozwolić na poniesienie określonych wydatków na inne niż podstawowe dobra.

Zaspokajanie przez rodzinę potrzeb dziecka, niezbędnych dla jego rozwoju, wiąże się nierozdzielnie z pełnieniem przez nią funkcji zarówno tych podstawowych, jak i pochodnych, drugorzędnych. Rodzina stanowi pierwszą grupę społeczną, która najsilniej oddziałuje na kształtowanie się osobowości i zachowań jednostki. To właśnie rodzice są osobami, z którymi dziecko identyfikuje się bardzo silnie, co spowodowane jest przypisaną i rzeczywiście pełnioną przez nich rolą oraz zadaniami w życiu dziecka. Są najbliższymi mu osobami, w sensie biologicznym, fizycznym i psychicznym. Zatem rodzina stanowi podwalinę i najistotniejszy fundament w kształtowaniu w jednostce poczucia bezpieczeństwa, miłości, przynależności oraz spełnienia i samorealizacji. Rodzina staje się dysfunkcyjną wtedy, gdy z różnych przyczyn nie realizuje podstawowych funkcji, nie potrafi zaspokoić wszystkich potrzeb dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby bezpieczeństwa czy też potrzeb emocjonalno-uczuciowych niezbędnych dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania człowieka. Przyczyną dysfunkcyjności rodziny są najczęściej zjawiska patologii społecznej i dewiacji, to jest: przestępczość, alkoholizm, narkomania, zachowania autodestruktywne, zaburzenia seksualne i psychiczne, obłożna choroba fizyczna, kalectwo albo również rozbitcie rodziny, konkubinaty, złe życie rodziców, przemoc w rodzinie i inne.

Dysfunkcyjność rodziny może dotyczyć różnego zakresu realizowanych zadań. Może to być:

1) Dysfunkcja całkowita oznaczająca, że w rodzinie występują kompletne niepowodzenia w realizacji zadań rodziny i muszą ją w tym zastąpić wyspecjalizowane rodziny np. rodziny zastępcze, adopcyjne lub instytucje np. domy dziecka.

2) Dysfunkcja częściowa oznacza, że rodzina nie potrafi realizować prawidłowo pewnych jej zadań i podstawowych funkcji. Ten rodzaj dysfunkcji może obejmować: niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych i socjalizacyjnych.

Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników instytucji, którzy mają

kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o przygotowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Organizując różnorodne wsparcie dla rodziny dysfunkcyjnej, należy konsekwentnie i stanowczo realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczo-wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Wsparcie dla rodziny powinno być udzielane tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcje i przeciwdziałać dysfunkcyjności całkowitej rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie określiła zadania samorządu gminnego, które dotyczą pracy z rodziną biologiczną dziecka m.in. poprzez opracowywanie i realizację 3-letnich gminnych programów wsparcia rodziny. Stąd też założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie kiedy pojawiają się problemy. Aby gminny system wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przyniósł pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę i na pracę z rodziną biologiczną. Umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form jej wsparcia.

II. Podstawy prawne programu.

Działania w zakresie wsparcia rodziny, w tym zadania zapisane w niniejszym Programie podejmowane są i realizowane na podstawie następujących przepisów:

1. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.);
2. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r. poz. 135);
3. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.);
4. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
5. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 25 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.);
7. Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2012 r. poz. 788).

III. Diagnoza rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Żnin

1. Mieszkańcy Gmin Żnin.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Wydziału Ewidencji Ludności Urzędu Miejskiego w Żniniu na dzień 31 grudnia 2012 roku Gmina Żnin liczyła 24 636 mieszkańców. Szczegółowy podział zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 1. Dane o sytuacji demograficznej w Gminie Żnin.

Wyszczególnienie	Mieszkańcy Gminy	Wiek 0-17 lat	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
Ogółem	24 636	4 776	15 764	4 096
Kobiety	12 549	2 339	7 406	2 804
Mężczyźni	12 087	2 437	8 358	1 292

Źródło: opracowanie własne MOPS Żnin na podstawie danych UM Żnin.

Z danych zawartych w tabeli wynika, że ludność w wieku produkcyjnym stanowi 64 % ogólnej liczby ludności. Liczba kobiet w wieku produkcyjnym stanowi 47 % osób zaklasyfikowanych do tej grupy ekonomicznej. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 19%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 17%. Należy zauważyć, że liczba ludności w wieku poprodukcyjnym oraz przedprodukcyjnym jest zbliżona, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa.

2. Charakterystyka rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Żnin.

Elementem diagnostycznym jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem przez MOPS w Żninie.

Tabela nr 2: Liczba rodzin według powodów ubiegania się o pomoc w latach 2011 - 2012

	2011	2012	Dynamika zmian w %
Ubóstwo	819	886	108
Sieroctwo	2	3	150
Bezdomność	25	19	76
Ochrona macierzyństwa	37	50	135
Bezrobocie	848	862	102
Niepelnosprawność	303	342	113
Długotrwała choroba	371	391	105
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	143	131	92
Przemoc w rodzinie	4	42	1050
Alkoholizm	62	78	125
Narkomania	1	1	100
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.	10	16	160
Zdarzenie losowe	1	1	100

Źródło: opracowanie własne MOPS (W przedstawionej tabeli osoby korzystające z pomocy mogą być wyszczególnione w kilku pozycjach).

W Gminie Żnin występuje wiele niekorzystnych zjawisk powodujących konieczność udzielenia wsparcia socjalnego. Pomędzy poszczególnymi przyczynami istnieje ścisła korelacja, w związku z czym bardzo często jedna rodzina boryka się z kilkoma problemami. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy w gminie są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność czy problemy opiekuńczo-wychowawcze w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Obserwujemy wzrost pracy socjalnej poprzez zgłaszanie się do Ośrodka znacznie większej liczby osób przeżywających różnorakie problemy życiowe (nie tylko finansowe). Zapewne wiąże się to ze wzrostem świadomości społecznej i otwieraniem się na zmianę ku poprawie życia coraz większej grupy mieszkańców Gminy Żnin. Przyczyniają się do tego także działania edukacyjne podejmowane przez MOPS (np. ulotki, plakaty w zakresie przemocy, informacje na tablicy ogłoszeń MOPS i na stronie internetowej: www.mops-znin.pl). Praca socjalna lub poradnictwo podejmowane było praktycznie podczas każdego bezpośredniego kontaktu pracowników socjalnych z klientami MOPS. Wzrost pracy socjalnej zdeterminowany był również działaniem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który swymi decyzjami dotyczącymi rodzin z dziećmi powołał grupy robocze, którym przewodniczą pracownicy socjalni. W swojej pracy stosują oni metodę indywidualnego przypadku i metodę pracy grupowej.

3. Rodziny z problemem niewydolności wychowawczej korzystające z pomocy społecznej.

Rozwój dziecka i jego funkcjonowanie w środowisku lokalnym uzależnione jest od właściwej opieki. Problem niewydolności wychowawczej rodziców ma negatywny wpływ na rozwój dziecka w okresie dzieciństwa i w konsekwencji na późniejsze jego dorosłe życie. Wobec tego jednym z głównych zadań gminy jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych lub w razie konieczności uruchomienie działań mających na celu zapewnienie dziecku stabilnego i bezpiecznego środowiska wychowawczego. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zasygnalizowali, że

w 2012 roku na terenie Gminy Żnin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemów opiekuńczo-wychowawczych było 131 rodzin. Pogłębiający się problem niewydolności wychowawczej w tych rodzinach może doprowadzić do interwencji Sądu Rodzinnego w zakresie ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej.

Tabela nr 3. Wiek dzieci wychowywanych w rodzinach z problemem niewydolności wychowawczej.

Wiek dzieci	0-3	4-6	7-10	11-13	14-16	17-18
Liczba dzieci	45	54	56	45	58	30

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z powyższej tabeli 16% dzieci nie ukończyło jeszcze 3 roku życia, 19% jest w wieku 4 - 6 lat, 19% stanowią osoby w przedziale wiekowym 7 – 10 lat, 16% osoby w wieku 11 – 13 oraz 20% osoby w wieku 14 – 16 lat. 10% dzieci jest w wieku 17 – 18 lat.

Największą grupą są dzieci realizujące obowiązek szkolny w szkołach podstawowych - 35%, kolejną grupą są dzieci nie realizujące jeszcze obowiązku szkolnego – 34%, uczniowie gimnazjum – 20% i uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 11%. Z grupy dzieci nierealizującej jeszcze obowiązku szkolnego 53% to dzieci w wieku przedszkolnym.

Na podstawie analizy sporządzonej przez pracowników socjalnych MOPS określono powody niewydolności wychowawczej, które zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 4. Powody niewydolności wychowawczej.

Powody	liczba rodzin
1. Konflikty w rodzinie	53
2. Rodzina niepełna	63
3. Rodzina wielodzietna	28
4. Przemoc – zaniedbanie dzieci	22
5. Brak motywacji do podjęcia pracy	27
6. Problem uzależnień	38
7. Choroba psychiczna	22
8. Brak współpracy z instytucjami (szkoła, sąd, specjaliści, pracownik socjalny itp.	37
9. Inne : niezaradność życiowa, brak miejsc pracy, upośledzenie umysłowe rodziców	52

Źródło: opracowanie własne.

W opinii pracowników socjalnych głównymi przyczynami niewydolności wychowawczej w rodzinach jest ich niepełność tj. 48% ogółu rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, uzależnienia oraz przemoc wobec dzieci – (zaniedbywanie) stanowi 46% rodzin. Kolejnymi powodami jakie wskazali pracownicy socjalni są: konflikty w rodzinie- 40%, wielodzietność - 21%, brak współpracy z instytucjami- 28%, brak motywacji do podjęcia pracy – 21% , choroba psychiczna – 17% oraz inne – 40%.

W celu wzmocnienia funkcji i roli rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym w Gminie Żnin, pracownicy socjalni podejmowali i proponowali następujące formy wsparcia (tabela nr 5).

Tabela nr 5. Formy wsparcia udzielane rodzinom niewydolnym wychowawczo

Formy wsparcia	liczba rodzin
1. Specjalistyczne poradnictwo	72
2. Praca socjalna	119
3. Asystentura rodziny	54
4. Aktywizacja zawodowa	37
5. Współpraca z pedagogiem lub psychologiem	51
6. Uczestnictwo w zajęciach w Świetlicach opiekuńczo-wychowawczych	27
7. Monitoring środowiska	78
8. Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	15
9. Skierowanie do GKRPA	13
10. Pomoc finansowa	110

Źródło: opracowanie własne (w przedstawionej tabeli powody niewydolności wychowawczej mogą być wyszczególnione w kilku pozycjach).

Najczęściej stosowaną formą wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi jest szeroko rozumiana praca socjalna szczególnie w godzinach popołudniowych – 91% rodzin. Kolejnymi podejmowanymi działaniami pracowników socjalnych wobec rodzin z ww. problemem są: pomoc finansowa – 84%, monitoring wspólnie z innymi instytucjami (dzielnicowi, kuratorzy, służba zdrowia) – 59%, poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne i terapeutyczne) – 55%, wsparcie asystenta rodziny – 41%, współpraca pracownika socjalnego z pedagogiem i psychologiem – 39%, aktywizacja zawodowa – 28%, uczestnictwo dzieci w zajęciach świetlicy opiekuńczo-wychowawczej – 21%, wniosek o wgląd w sytuację rodziny i dozór kuratorski – 11% oraz skierowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 10%. Utrzymująca się przez dłuższy czas niewydolność wychowawcza rodzin prowadzi do zaniedbywania dziecka oraz naraża go na dalszą demoralizację. Rodziny z problemem opiekuńczo-wychowawczym dzięki podejmowanym działaniom mają szansę na wyjście z kryzysu.

Analizując posiadane dane dotyczące rodzin korzystających z różnych form wsparcia wynika, że w latach 2010 – 2012 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu problemów opiekuńczo-wychowawczych ulega zmianom, z tendencją spadkową w 2012 roku o 9%. Obrazuje to poniższa tabela.

Tabela nr 6. Stosunek procentowy rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi do ogółu rodzin wychowujących dzieci korzystających z pomocy w latach 2010 – 2012.

	2010	2011	2012
Liczba rodzin z dziećmi	675	568	605
Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	114	143	131
% rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym do ogółu rodzin z dziećmi	17	25	22

Źródło: opracowanie własne.

Z danych uzyskanych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żninie wynika, że wzrasta liczba dzieci umieszczanych poza rodziną biologiczną.

Tabela nr 7. Dzieci z Gminy Żnin przebywające poza rodziną biologiczną w latach 2010 - 2012 rok.

Lata	Liczba dzieci
2010	28
2011	27
2012	43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR Żnin.

Dane przedstawione w tabeli nr 7 wskazują, że liczba dzieci przebywających poza rodziną biologiczną w latach 2010-2011 utrzymywała się na porównywalnym poziomie, a w 2012 roku uległa drastycznemu wzrostowi o 60%.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej reguluje sprawę umieszczania dzieci z gminy w pieczy zastępczej. Na mocy art. 191 ust. 9 i 10 Gmina Żnin zobowiązana jest do współfinansowania kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej (dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej). Gmina Żnin ponosi koszty utrzymania dziecka na podstawie zawartego porozumienia ze Starostwem Powiatowym w Żninie o współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela nr 8: Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2012 r.

Wyszczególnienie	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba świadczeń
Rodziny zastępcze	5	11	11
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	3	6	24

Źródło: opracowanie własne.

W 2012 roku 17 dzieci naszej gminy postanowieniem Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich w Żninie zostało umieszczonych w pieczy zastępczej. Najczęściej stosowaną formą umieszczenia dzieci poza rodziną biologiczną jest rodzina zastępcza - 65% a placówka opiekuńczo-wychowawcza stanowi 35%. Przyczyny umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej są złożone. Najczęściej są to: przemoc w rodzinie, alkoholizm, brak kompetencji wychowawczych, zaniedbywanie czy demoralizacja. Nierzadko rodzice biologiczni prowadzą nieuporządkowany tryb życia, nie mają stałych dochodów, mają konflikty z prawem, żyją w nieformalnych i niestabilnych związkach. Należy podkreślić, że większość dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej ma rodziców biologicznych, którzy po prostu nie wypełniają należycie rodzicielskich obowiązków narażając dzieci na zagrożenie utraty zdrowia i życia.

IV. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Żnin na lata 2009 – 2015. ▪ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – uchwalany corocznie przez RM w Żninie, ▪ Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Żnin na lata 2009-2015. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki poziom bezrobocia. ▪ Wysoki wskaźnik ubóstwa ▪ Wysokie koszty utrzymania mieszkań. ▪ Wysoka liczba rodzin niepełnych, związki nieformalne - konkubinat. ▪ Brak mieszkań socjalnych. ▪ Brak żłobka ▪ Ograniczone środki finansowe z budżetu

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2015. ▪ Program rządowy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. ▪ Program rządowy „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. ▪ Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2013 – asystent rodziny. ▪ Projekt systemowy POKL. ▪ Doświadczenie, wiedza i profesjonalna praca pracowników działających na rzecz rodziny. ▪ Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w godzinach popołudniowych. ▪ Wsparcie asystenta rodziny. ▪ Działalność oświatowa i świetlic opiekuńczo-wychowawczych i świetlic wiejskich. ▪ Polepszenie bazy lokalowej MOPS poprzez adaptację pomieszczeń mieszkalnych na PIK, PK i mieszkanie chronione oraz pomieszczenia interwencyjne. ▪ Samochody służbowe MOPS. ▪ Dobrze rozeznane środowisko lokalne m.in. przez pracowników MOPS, sołtysów, policję, kuratorów, służbę zdrowia, oświatę. ▪ Interdyscyplinarność podmiotów pracujących statutowo na rzecz rodziny oraz mieszkańców gminy. ▪ Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego i praca Grup roboczych. ▪ Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkoły. ▪ Organizacja przez Gminę zimowisk i półkolonii. ▪ Dostępność programów realizowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną kierowanych do dzieci, nauczycieli i rodziców. ▪ Działalność organizacji pozarządowych działających w mieście i gminie. ▪ Oferty sportowe i baza lokalowa (m.in. kompleks sportowy OSIR, orliki, boiska wiejskie). ▪ Oferta kulturalna instytucji kultury. ▪ Funkcjonowanie na terenie miasta placówek służby zdrowia, sądu i 	<p>państwa na zadania realizowane przez gminę.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost liczby zadań przypisanych ustawowo samorządom gminnym. ▪ Zbyt niskie kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania zasiłków rodzinnych. ▪ Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych. ▪ Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie. ▪ Niska świadomość rodziców dotycząca kwestii edukacyjnych i wychowawczych. ▪ Niewystarczająca współpraca rodziców z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny. ▪ Nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych asystentów rodziny. ▪ Bierna postawa rodziców w zakresie zmiany własnej sytuacji życiowej. ▪ Niewystarczająca pomoc psychologiczna oraz brak terapii rodzinnej.
--	---

<ul style="list-style-type: none"> prokuratury. ▪ Radio Żnin, Telewizja internetowa. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kontynuacja programów rządowych wspierających rodziny. ▪ Spadek bezrobocia. ▪ Podniesienie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych. ▪ Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. ▪ Wzmocnienie systemu wsparcia specjalistycznego. ▪ Systematyczna popołudniowa praca socjalna z rodziną. ▪ Systematyczny monitoring. ▪ Zwiększenie zatrudnienia asystenta rodziny. ▪ Ustanowienie rodzin wspierających. ▪ Rozwój wolontariatu. ▪ Praca zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych. ▪ Wzmocnienie współpracy wszystkich podmiotów pracujących z rodziną. ▪ Wdrażanie nowych metod pracy z rodziną i na rzecz rodziny. ▪ Stałe doskonalenie i kształcenie kadry służb społecznych. ▪ Aktywność i skuteczność samorządu w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych, realizacja programów rządowych i samorządowych mających na celu przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych zjawisk społecznych. ▪ Integracja środowiska lokalnego poprzez działalność LGD. ▪ Edukacja rodziców. ▪ Szeroka oferta pomocowa szkół, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, sołectw. ▪ Zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych. ▪ Realizacja programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia. ▪ Utworzenie żłobka przez osoby fizyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie, ubóstwo. ▪ Marginalizacja i alienacja grup i rodzin. ▪ Wzrost kosztów utrzymania rodzin, ▪ Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. ▪ Rozszerzanie się zjawiska ubóstwa o osoby pracujące. ▪ Zjawisko dziedziczenia biedy i demotywacyjny charakter świadczeń finansowych. ▪ Ograniczone środki finansowe na doszkalanie specjalistów. ▪ Brak środków finansowych na zatrudnienie dodatkowych asystentów rodziny. ▪ Niewystarczające środki finansowe na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. ▪ Wymogi zachowania standardów w zakresie zakładania żłobków.

V. Misja

Wszechstronne wspieranie rodziny z dziećmi z zamiarem wzmocnienia lub odzyskania zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie sprzyjających ku temu warunków.

VI. Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny programu:

Stworzenie systemu wsparcia w Gminie Żnin, który będzie pomagał i wspierał rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu właściwie swojej funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.
2. Wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysowych i zagrożenia zdrowia i życia dziecka.
3. Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

VII. Realizacja programu

Lp	Działania	Realizator	Okres realizacji	Wskaźniki
Cel szczegółowy 1: Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.				
1.	Systematyczne prowadzenie popołudniowej pracy socjalnej	MOPS	2013-2015	Liczba rodzin objętych pracą socjalną
2.	Wspieranie rodziny przez asystenta rodziny	MOPS	2013-2015	Liczba wspieranych rodzin
3.	Wspieranie działalności świetlic opiekuńczo-wychowawczych, świetlic szkolnych i wiejskich	UM, MOPS, szkoły podstawowe publiczne i niepubliczne, gimnazja, sołectwa	2013-2015	Liczba świetlic objętych wsparciem
4.	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin.	UM, MOPS, Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, GKRPA, Radio Żnin, Telewizja internetowa	2013-2015	Liczba zrealizowanych programów
5.	Organizowanie szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów dla dzieci, rodziców i nauczycieli	Placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, GKRPA, Radio Żnin i Telewizja internetowa.	2013-2015	Liczba zrealizowanych szkoleń, prelekcji, porad, warsztatów
6.	Promowanie rodzinnej integracji	UM, LGD, ŻDK, Biblioteka, Muzeum,	2013-2015	Ilość imprez, spotkań

		organizacje pozarządowe, OSIR, stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi, sołectwa, placówki pomocy społecznej, placówki oświatowe, wolontariusze, osoby prywatne, lokalne media		integracyjnych
7.	Organizacja wolnego czasu dzieciom w czasie szkolnym, w wakacje letnie i zimowe.	UM, MOPS, placówki oświatowe, sołectwa, stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi	2013-2015	Liczba dzieci uczestniczących w koloniach, półkoloniach, zimowiskach, w zajęciach świetlicowych prowadzonych przez świetlice wiejskie, świetlice opiekuńczo-wychowawcze.
8.	Promowanie zdrowego stylu życia	UM, GKRPA, OSIR, Kluby sportowe, PCK, lokalne media	2013-2015	Liczba imprez
9.	Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, terapeutyczne)	MOPS (PIK i PK), UM, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2013-2015	Liczba poradnictwa specjalistycznego z podziałem na rodzaj
10.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych	MOPS, PUP	2013-2015	Liczba osób aktywizowanych
11.	Rozwój wolontariatu	MOPS, Grupy Wolontariackie działające w gminie	2013-2015	Liczba wolontariuszy
12.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej	MOPS, Fundacja „Dar Serca”	2013-2015	Liczba osób korzystających z pomocy finansowej i rzeczowej.
13.	Konferencje, szkolenia i warsztaty dla pracowników instytucji wspierających rodzinę	UM, MOPS, Placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny.	2013-2015	Liczba konferencji, szkoleń, warsztatów.
Cel szczegółowy 2: Wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysowych i zagrożenia życia i zdrowia dziecka.				
1.	Analiza sytuacji rodzin, w których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej.	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze.	2013-2015	Liczba rodzin poddanych analizie
2.	Prowadzenie grup roboczych w rodzinie zagrożonej kryzysem	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, grupa robocza.	2013-2015	Liczba powołanych grup roboczych
3.	Prowadzenie monitoringu sytuacji	MOPS, KPP.	2013-2015	Liczba

	dziecka po ustaniu kryzysu w rodzinie			zamkniętych grup roboczych, Liczba wizyt w rodzinie.
4.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne(prawne, psychologiczne)	MOPS, Punkt Interwencji Kryzysowej, Punkt Konsultacyjny.	2013-2015	Liczba konsultacji, porad
5.	Terapia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz osób doznających przemocy rodz.	Punkt Interwencji Kryzysowej	2013-2015	Liczba porad/konsultacji
6.	Wsparcie asystenta rodziny, usługi opiekuńcze i specjalistyczne	MOPS	2013-2015	Liczba rodzin objętych wsparciem i usługami
7.	Wsparcie ze strony rodziny wspierającej	MOPS	2013-2015	Liczba zawartych umów z rodziną wspierającą.
8.	Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodziną w kryzysie i zagrożonym	MOPS	2013-2015	Liczba rodzin objętych pomocą
9.	Umieszczenie czasowe osób doznających przemocy w mieszkaniu chronionym lub pomieszczeniach interwencyjnych	MOPS	2013-2015	Liczba czasowych umieszczeń.
10.	Organizowanie grup wsparcia i pomocy wolontariuszy	MOPS	2013-2015	Liczba zorganizowanych grup wsparcia, liczba rodzin z pomocą wolontariuszy.
Cel szczegółowy 3: Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.				
1.	Monitorowanie sytuacji rodziny pozbawionej opieki nad dziećmi	MOPS, GKRPA, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, KPP,	2013-2015	Liczba monitorowanych rodzin
2.	Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.	MOPS, PCPR	2013-2015	Liczba umieszczonych dzieci
3.	Zapobieganie trwałej dezintegracji rodzin w wyniku przedłużającego się rozdzielenia ich członków	MOPS, PCPR	2013-2015	Liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej.
4.	Wsparcie specjalistyczne osób długotrwale bezrobotnych	MOPS ,PUP, GKRPA	2013-2015	Liczba udzielonego wsparcia specjalistycznego
5.	Wsparcie finansowe i rzeczowe celem powrotu dzieci do rodziny naturalnej.	MOPS	2013-2015	Liczba udzielonego wsparcia finansowego i rzeczowego.
6.	Finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających i asystentów rodziny	MOPS	2013-2015	Liczba szkoleń

VIII. Źródła finansowania.

Gminny program realizowany będzie w ramach środków :

- budżetu Gminy Żnin;
- dotacji programowych w ramach udziału w konkursach ofert;
- fundusze Unii Europejskiej.

IX. System monitoringu i ewaluacji programu.

Monitoring realizacji programu odbywał się będzie dwa razy w roku tj. po zakończeniu I półrocza i roku kalendarzowego przez Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Żninie we współpracy z wszystkimi instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny.

Wskaźnikami osiągnięcia zamierzonych celów szczegółowych będzie analiza następujących danych:

1. Ilość rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem asystenta rodziny;
2. Ilość rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów;
3. Ilość dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych korzystających z gminnych placówek wsparcia dziennego;
4. Ilość dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej;
5. Ilość osób uczestniczących w spotkaniach i warsztatach organizowanych dla rodziców i dzieci;
6. Ilość rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu, w tym ilość rodzin, które zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem.

X. Kontrola realizacji programu

W terminie do dnia 31 marca każdego roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Miejskiej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań.

Przewodniczący Rady

Lucjan Adamus

Uzasadnienie

W styczniu 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta wskazuje konieczność stworzenia systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w sytuacjach kiedy ma ona trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji. Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art. 179 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że programy te uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Lucjan Adamus